

Eduard Douwes Dekker

LANG GELEDEN WOONDE er in Amsterdam een scheepskapitein. Hij kreeg een zoon die hij Eduard Douwes Dekker noemde.

Toen Eduard groot was, ging hij in Nederlands-Indië werken. Daar kwam hij terecht op koffieplantages waar slaven van de vroege ochtend tot de late avond koffiebonen moesten plukken.

Eduard schrok van de manier waarop de slaven werden behandeld. De hele dag werden ze opgejaagd. Ze kregen strenge straffen. Waarom waren al die Indiërs ineens hun vrijheid kwijt?

De meeste mensen in Nederland vonden het heel gewoon dat ons land meedeed aan het veroveren van de wereld. Ze zeiden: 'Zo is het leven. Je hebt bazen en je hebt slaven.' En dus was Nederland de baas in Indië, Nieuw-Guinea, Suriname en op de Antillen. In al die landen moesten de mensen hard werken. Ze kregen geen geld, en maar net genoeg te eten om niet flauw te vallen van de honger.

Op een dag kreeg Eduard Douwes Dekker een idee. De mensen in Nederland moesten weten wat er echt in de koloniën gebeurde. Eduard schreef alles op wat hij zag en hoorde. Hij noemde zijn boek *Max Havelaar, een verhaal over het leven op een koffieplantage*. Op de kaft van het boek kwam niet zijn eigen naam te staan, maar de naam Multatuli.

Dat betekent: ik heb veel ellende meegemaakt. Nu kon iedereen in Nederland lezen over de manier waarop de slaven werden behandeld. Zo, bijvoorbeeld:

Op een dag keek Max Havelaar naar de werkende slaven. In de volle zon stonden ze tussen de koffiestruiken en plukten de bonen. Het werk ging maar langzaam.

'Waarom werken jullie niet harder?' vroeg hij aan de slaven.

'We zijn te moe om te werken,' antwoordden de slaven. 'We krijgen bijna niets te eten en jullie laten ons werken van 's morgens vroeg tot 's avonds laat.' Max Havelaar knikte. 'Jullie hebben gelijk,' zei hij. 'Voortaan zal ik jullie beter behandelen.'

Maar daar waren zijn bazen het niet mee eens. 'Je moet strenger zijn,' zeiden ze. 'Als die slaven niet hard genoeg werken, mag je ze gerust slaan. De zweep erover!'

Max Havelaar schudde zijn hoofd: 'Dat doe ik niet. Ik vind dat we de slaven meer eten moeten geven. Slaven zijn toch ook mensen? En waarom krijgen ze nooit eens een vrije dag? Ik vertik het, ik ga geen straf uitdelen aan mensen die geen straf verdienen.' Toen kreeg Max Havelaar zelf straf: hij werd ontslagen.

Veel mensen in Nederland lazen het boek van Eduard. Ze waren verbaasd en zeiden: 'Maar dit kan toch niet? Zijn we zo slecht voor de bevolking van Nederlands-Indië, de Antillen, Nieuw-Guinea en Suriname? We moeten de slavernij afschaffen. Iedereen heeft recht op eten, drinken, vrije tijd en geld. Alle mensen moeten vrij zijn.'

Het boek van Eduard werd wereldberoemd. De slavernij werd afgeschaft. Mensen die werkten, kregen er voortaan geld voor betaald. En ze kregen vrije tijd om uit te rusten van het werk. Eduard Douwes Dekker was er trots op dat zijn boek in 140 landen werd gelezen, en dat het had geholpen om de wereld een beetje beter te maken.

En zo... is het echt gebeurd.